

UNIVERSITETENS BUDSKAP TILL RAMFÖRHANDLINGARNA 2025

1) SVAR PÅ KOMPETENSBRISTEN

a) Höja utbildningsnivån

Det är nödvändigt att höja utbildnings- och kompetensnivån. Kompetensbristen är ett betydande hinder för att uppnå produktivitetstillväxten i Finland samt FoUI-målen och satsningarna. Andelen högskoleutbildade från de unga åldersklasserna har inte ökat i Finland på 2000-talet och ligger klart under OECD-ländernas medelnivå.

Det finns flera orsaker till att utbildningsnivån stampar på stället. En av de viktigaste orsakerna är minskningen i högskolornas basfinansiering. Universitetens reella finansiering i förhållande till antalet avlagda examina har minskat med över 30 % mellan 2010 och 2023. Högskolorna har kunnat hålla antalet avlagda examina på en stabil och till och med stigande nivå under de senaste åren bl.a. genom att effektivisera verksamheten, men gränserna för utbildningsincapacitet ska snart träffas.. Finland ligger 20–30 procent efter de övriga nordiska länderna i finansieringen i förhållande till antalet studerande.

Finland måste ha som mål att vara på toppnivå i Europa före 2035 när det gäller andelen högskoleutbildade unga. Utöver att höja andelen högskoleutbildade ska man också hålla fast vid kvaliteten. Finansieringen i förhållande till antalet studerande vid högskolorna måste ligga på samma nivå som i de övriga nordiska länderna. **En viktig och långsiktig åtgärd för tillväxten är att inleda ett parlamentariskt arbete som sträcker sig över valperioderna för att höja utbildnings- och kompetensnivån och allokera resurser för den.**

b) Hjälpa internationella experter att integreras på arbetsmarknaden

Utöver att höja utbildningsnivån är utbildningsbaserad invandring med sysselsättande verkan ett centralt sätt att svara på kompetensbristen. Internationella studeranden har en positiv nettoeffekt på Finlands ekonomi och den positiva effekten ökar ju fler som stannar kvar i Finland efter examen¹. **Vi behöver öka antalet internationella studerande och göra det så enkelt och smidigt som möjligt att stanna i landet och få sysselsättning.**

De studerandes praktik- och arbetsperioder har konstaterats vara bra sätt att hitta sin plats i arbetslivet. **Ett pilotprojekt inleds för att finansiera nya internationella studerandes sommararbete/praktikplats med sysselsättningsmedel** och genomförandet av pilotprojektet kopplas till bedömningen av dess konsekvenser. Beslut om fortsättning fattas utifrån utvärderingsresultaten.

2) STÄRKA AMBITIÖS FORSKNING OCH ÖKA FORSKARUTBILDNING

¹ [Utredning om den finländska utbildningsexportens ekonomiska värde \(Suhonen et al. 2022\)](#) (på finska)

Tilläggsfinansiering enligt FoUI-finansieringslagen har tills vidare i huvudsak riktats till Business Finland och Finlands Akademi. Finansieringen är motiverad och viktig, men nu behövs också direkta allokeringar till universiteten enligt den parlamentariska FoUI-arbetsgruppens och regeringsprogrammets riktlinjer för att FoUI-systemets potential ska kunna tas i bruk samt för att de mål som ställts upp för FoUI-verksamheten för att stödja en hållbar ekonomisk tillväxt och förnya ekonomin ska kunna uppnås. Universitetens möjligheter att i större utsträckning än i nuläget söka och delta i FoUI-samarbetsprojekt förutsätter tilläggsresurser även för den egna FoUI-verksamheten redan på grund av projektens villkor för självfinansiering.

a) Rikta finansiering till att stärka universitetens FoUI-verksamhet

Förutsättningarna för en internationellt högklassig, banbrytande forskning vid universiteten måste stärkas. Finland behöver mer ambitiös och högklassig forskning som gör det möjligt att skapa nya och radikala innovationer både inom den privata och den offentliga sektorn.

Den forskning som bedrivs i vetenskapens framkant och det samarbete som grundar sig på den skapar förutsättningar för förnyelse, möjliggör affärsverksamhet som grundar sig på nya idéer och innovationer inom den offentliga sektorn. **Vid ramförhandlingarna behövs beslut om att långsiktigt höja finansieringsnivån för universitetens FoUI-verksamhet.**

Universiteten anser att FoU-tilläggsfinansieringen kunde riktas till bland annat FoUI-perioder för universitetens forskningspersonal, till att öka antalet högklassiga forskningsprojekt och stärka forskningsinfrastrukturerna.

b) Stärka forskarutbildningen

Att öka antalet FoUI-expertter är en förutsättning för att öka den ambitiösa FoUI-verksamheten och effektivt utnyttja finansieringen.

Universiteten utbildar experter inom forskning, doktorer, i stor utsträckning för hela samhällets behov. Universiteten håller på att förnya forskarutbildningen. Syftet är att öka forskarutbildningens dragningskraft och skapa flexibla vägar till utbildning, stärka arbetslivsrelevansen och göra sysselsättningsmöjligheterna mångsidigare samt påskynda utexamineringen.

Nu behövs resurser för att öka antalet forskarutbildade på lång sikt. Enligt uppskattningar behövs det minst 14 000 nya doktorer för forsknings- och utvecklingsuppgifter före 2030². I universitetens tidsbundna pilotprogram för doktorandutbildningen (2024–27) utbildas 1 000 nya doktorer utöver den nuvarande doktorsutbildningen, vilket är en bra början. Pilotfinansieringen upphör 2027. **Vid tillväxtförhandlingarna krävs beslut om att öka antalet platser till doktorsutbildningen på lång sikt och finansieringen av den.**

² [Flerårig plan för användning av finansieringen av forsknings- och utvecklingsverksamhet :Slutrapporten av den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen 2022](#)